ESY tieto

Eläkesäätiöyhdistyksen jäsenlehti 2/09

Finanssivalvonta päässyt hyvään vauhtiin

Poikkeuslaki jatkuu vuoden 2010 jälkeenkin?

Mitä kuuluu maksuperusteiselle lisäeläketurvalle?

Sisältö

ELÄKESÄÄTIÖYHDISTYS – ESY ry

Kalevankatu 13, 3. kerros
00100 Helsinki

puh. (09) 687 7440
faksi (09) 6877 4440
etunimi.sukunimi@elakesaatioyhdistys.fi
www.elakesaatioyhdistys.fi

3 Pääkirjoitus: Uudistuksia valinkauhassa

4 Vakavaraisuussääntelyn uudistamistarve selvittelyssä

4 STM:n johtaja Antero Kiviniemi: Avoimella yhteistyöllä tuloksiin

5 Toimitusjohtaja Kari Joutsa: Nyt olemme samalla viivalla

6 TELAn toimitusjohtaja Esa Swaljung: Väliaikaista poikkeuslakia jatkettava

7 Varatuomari Lauri Koivusalo: Työryhmät pelaavat hyvin yhteen

8 Finanssivalvonnassa vauhtiin nyt uudet tuulet

9 Maksuperusteisesta lisäeläketurvasta joustavuutta ja täydennystä

12 Eläkesäätiöyhdistyksen kevätseminaari 12.-14.5.2009 Silja Serenadella - puheenjohtaja Heikki Halkilahden seminaarin avaus

15 Ajankohtaista

16 Syksyn 2009 koulutustilaisuudet

Julkaisija
Eläkesäätiöyhdistys - ESY ry
Kalevankatu 13, 3. kerros
00100 Helsinki

Päätoimittaja
Jouko Bergius

Toimitus
Keypress Oy
Kirsti Tonttila
Puh. 040 5050 677

Taitto
Viestintätoimisto Mageena
Markku Teräväinen
Puh. (03) 782 5248
www.mageena.fi

Kirjapaino
Ecapaino, Lahti

ISSN 0785-5931

Kannen ja takakannen kuvat
Kirsti Tonttila

UUDISTUKSIA VALINKAUHASSA

Viime vuosi finanssikriiseineen osoitti uutta harkinnan paikkaa sekä julkiselle että yksityiselle puolelle. Työeläkejärjestelmässä tämä on otettu vakavasti. Sen huomaa vireillä olevien asioiden määrästä ja niiden tärkeydestä.

Työeläkejärjestelmässä on pitkään tiedostettu suurten ikäluokkien vaikutus eläkkeiden rahoitukseen. Suurin sodan jälkeinen ikäluokka syntyi vuonna 1947 ja se on ensi vuonna vanhuuseläkeiässä. Vuosina 1945 – 1950 syntyivät Suomessa suuret ikäluokat: noin 620 000 lasta. Nämä siirtyvät eläkkeelle muutaman vuoden sisällä. Heidän eläkkeistään noin neljäsosa rahoitetaan eläkerahastoista ja kolme neljäsosaa vuosittain perittävästä vakuutusmaksusta. Tilastojen mukaan yli 65-vuotiaiden määrä kasvaa 841 000:sta (v. 2005) 1 424 000:een (v. 2030) ja vastaavasti työikäisten 20 – 64-vuotiaiden määrä putoaa 3 187 000:sta 2 870 000:een. Toisin sanoen yli 65-vuotiaiden osuus kasvaa 583 000:lla ja työikäisten määrä supistuu 317 000 henkilöllä.

Ei siis ihme, että maan hallitus on huolissaan eläkkeelle siirtymisiästä ja eläkejärjestelmän rahoituksesta. Eläkkeiden rahoituksen näkökulmasta kyse on eläkkeellä oloajan ja aktiivin työajan välisestä suhteesta. Elinajan odotteen pidetessä koetaan oikeudenmukaiseksi, että osa tästä ajasta käytetään pidennettyyn työssäoloaikaan. Tätä kysymystä pohtii kaksikin työryhmää: Elinkeinoelämän Keskusliiton johtaja Jukka Ahtelan työryhmä lähestyy kysymystä työelämän laadun parantamisnäkökulmasta ja Eläketurvakeskuksen toimitusjohtaja Jukka Rantalan vetämä työryhmä etsii vastausta, miten työuria voitaisiin pidentää. Molemmat työryhmät antanevat selvityksensä vuoden loppuun mennessä.

Keskustelun ajankohtaisuutta järjestelmän rahoituksesta korostaa viime vuoden rahoituskriisin vaikutus eläkkeiden rahastointiasteeseen, joka putosi kahdeksalla prosenttiyksiköllä 36 prosentista 28 prosenttiin oletuksella, että työeläkevaroille saadaan neljän prosentin reaalituotto. TELAn viime keväänä julkaiseman tilaston mukaan varoille saatiin viimeisten 11 vuoden aikana, joista tiedot on kerätty, vain 1,9 prosentin reaalituotto. Tavoitteen ja toteutuman välinen ero on melkoinen.

Mikä on työeläkejärjestelmän reaalituotto? Lasketaanko se ottamalla huomioon talouselämässä vallitseva inflaatio jostakin hintaindeksistä vai pitäisikö reaalituotossa ottaa huomioon työeläkeindeksien kehitys – jos, niin miten? Näin menetellen yhdentoista vuoden keskimääräinen reaalituotto olisi ollut noin 1,4 prosenttia.

Sijoitusjohtajien siirryttyä heinäkuussa hyvin ansaitulle lomalle alkoi pörsseissä ennennäkemätön nousu, joka jatkuu tätä kirjoittaessanikin. Huumassa on voimakas joukkopsykoosin maku. Sijoittajat pelkäävät nyt myöhästymistä osakkeiden ostoissa, vaikka maailmalta tulleet talouden impulssit ovat vielä heikkoja. Eläkejärjestelmän sijoituksissa pohditaan kahta kysymystä: pitäisikö viime syksyn poikkeuslakia jatkaa ja mikä on pitkän tähtäyksen reaalituoton oikea taso. Jos neljän prosentin reaalituottovaateesta pidetään edelleen kiinni, niin miten järjestelmän vakavaraisuus saataisiin oikealle tasolle, jotta osakkeisiin voitaisiin sijoittaa riittävästi kyseisen tuoton varmistamiseksi.

Tuottokeskustelun pakkaa sekoitti hieman Ilmarinen toisessa neljännesvuosikatsauksessaan, jossa todettiin, että laitoksen saama keskituotto viimeisen kahdentoista ja puolen vuoden ajalta oli 3,6 prosenttia.

Jos työeläkejärjestelmän reaalituottovaadetta alennetaan, se aiheuttaa voimakkaita työeläkemaksun korotuspaineita. Aiemmin totesin, että työeläkkeiden rahastoimisaste laski viime vuonna neljän prosentin reaalituottovaateella 28 prosenttiin. Jos reaalituottovaade laskettaisiin kolmeen prosenttiin, laskisi rahastoimisaste noin 23 prosenttiin ja kahden prosentin reaalituotolla noin 19 prosenttiin.

Samanaikaisesti vanhuushuoltosuhde heikkenee vuoden 2000 24,3 prosentista vuoden 2030 47,4 prosenttiin. Edellä mainitut seikat aiheuttavat TyEL-vakuutusmaksuun ja sen tasausosaan merkittävän korotuspaineen. Ymmärrän hyvin niitä tahoja, jotka varoittelevat vakuutusmaksun nousupaineista yli 30 prosentin tason, jos tuottovaadetta ei pidetä riittävän korkealla. Mielenkiintoista on nähdä, mille tasolle Eläketurvakeskus asettaa oman pitkän tähtäyksen näkemyksensä lokakuussa. Näihin kysymyksiin odotetaan vastauksia sosiaali- ja terveysministeriön asettamilta työryhmiltä ensi vuoden helmikuun loppuun mennessä.

Sosiaali- ja terveysministeriö on edennyt hallitusohjelman mukaisesti työeläkkeiden kilpailuasioissa. Jos verrataan nykytilannetta vuoteen 2000, on asioihin tullut paljon parannusta. Työnantajakohtainen vastuunsiirto katteineen mahdollistettiin vuonna 2003 ja siihen liittyvää siirtyvää vakavaraisuutta parannettiin vuonna 2006. Eläkesäätiöiden ja eläkekassojen tiukempaan vakavaraisuussäätelyyn saatiin muutos vuoden 2007 alusta, jolloin työeläkejärjestelmän säännöstö uudistettiin lähes samanlaiseksi kaikille laitosmuodoille. Vuoden 2008 alusta valvontamaksut määräytyvät samoin perustein eri laitosmuodoille. Tänä vuonna on mahdollistettu myös maksuperusteiset lisäeläkejärjestelyt eläkesäätiöille ja -kassoille.

Nyt on oikea aika palata työnantajakohtaisten vastuunsiirtojen ongelmiin. Työeläkeyhtiötä jaettaessa sen varat jaetaan vastuiden suhteessa. Sen sijaan yksittäisen työnantajan vastuunsiirtoon on kehitelty säännöstö, joka ei takaa vastaavaa tasapuolisuutta kuin eläkeyhtiön jakautumisessa. Mihin perustuu näkemys, että yksittäistä vakuutuksenottajaa voidaan kohdella huonommin kuin työnantajaryhmää eläkeyhtiötä jaettaessa? Tai pitäisikö säännöstöä sittenkin muuttaa?

Kesänviettopaikkani Sauvon Kesäniemen viinirypälesato näyttää runsaalta, mutta myöhäisestä keväästä johtuen sato ei ehkä ehdi kypsyä täysin. Siitä päätellen sijoitusmarkkinoillakin voi olla epävakaata: sato kypsyy epätasaisesti.

Hyvää syksyä!

STM:n Antero Kiviniemi:

Avoimella yhteistyöllä tuloksiin

Sosiaali- ja terveysministeriön vakuutusmarkkinayksikön johtaja Antero Kiviniemi toimii laaja-alaisen työryhmän puheenjohtajana. Hän uskoo rakentavalla yhteistyöllä ja avoimella keskustelulla päästävän eteenpäin.

– Jälkiviisastelu olisi tietysti helppoa, mutta väliaikainen sijoitustoimintaa ja vakavaraisuutta koskeva laki oli sijoituskriisin vyöryessä välttämätön ratkaisu. Nyt on aika käydä asioita läpi analyyttisemmin ja arvioida vakavaraisuussäädöksiä kokonaisvaltaisemmin , sanoo Antero Kiviniemi.

Kiviniemi uskoo työryhmän saavan aikaan vähintään periaatepäätöksen siitä, kuinka tästä edetä. Laaja-alainen työryhmä koostuu yhteiskunnan ja sijoitustoiminnan asiantuntijoista ja se tarkastelee asioita kokonaisvaltaisesti talouden ja yhteiskunnan kannalta. Se huomioi kansainvälisten sijoitusmarkkinoiden kehitystä ja maailman tapahtumia globaalisti. Asiantuntijaryhmä tekee ehdotukset, jotka laaja-alainen työryhmä arvioi.

– Eläkekenttä on nyt odottavainen. Viisastenkiveä, joka kertoisi, millä toimenpiteillä taataan eläkesijoituksille pitkään tavoitteena ollut neljän prosentin tuotto, ei ole. Finanssikriisi käynnisti nyt käynnissä olevat keskustelut, mutta kukaan ei tiedä, kuinka syväksi kriisi muodostuu ja kuinka kauan se kestää. Viime vuonna osakesijoitusten arvot romahtivat todella huolestuttavasti, mutta tänä vuonna on tultu taas selkeästi ylöspäin. Mutta mikään ei ole tässä vaiheessa varmaa, emme tiedä tulevaisuuden suhteen, kuinka kansainväliset markkinat kehittyvät, Kiviniemi tilittää.

Kyseessä voi olla markkinasykli tai sitten jotain muuta.

– Päämääränä kuitenkin pysyy, että työnantajamaksuja ei pal-

Antero Kiviniemi

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti toukokuun lopussa sekä laaja-alaisen että asiantuntijatyöryhmän, joiden tehtävänä on selvittää yksityisten alojen työeläkejärjestelmän vakavaraisuussääntelyn uudistamistarpeet ottaen huomioon syksyllä 2008 alkanut finanssi- ja talouskriisi.

Poikkeuslaki eläkevakuutuslaitosten sijoitustoimintaa ja vakavaraisuutta koskien astui voimaan 22.12.2008 ja sen voimassaolo päättyy vuoden 2010 lopussa.

Sijoitusmarkkinat ovat muuttuneet nopeasti ja sijoitustoiminnan instrumentit ovat uudistuneet ja monimutkaistuneet. Myös työeläkevarojen sijoittamista koskevia sääntelyn kehittämistarpeita on syytä arvioida aiemmin kaavailtua nopeammassa aikataulussa.

Selvitystyön tavoitteena on, että eläkelaitosten sijoittamista koskevat säännökset tukevat työeläkemaksun pitkän aikavälin korotustarpeen pitämistä mahdollisimman alhaisena. Toisaalta säännösten tulisi estää liiallinen riskinotto ja toisaalta välttää se, ettei säännöksillä tarpeettomasti rajoiteta työeläkelaitosten riskinottokykyä epäedullisissakaan olosuhteissa. Tavoitteena on joustava siirtyminen pysyvän lainsäädännön mukaiseen tilaan. Samalla arvioidaan työeläkesijoittamisen valvontakäytäntöjen mahdollisia kehittämistarpeita.

Työryhmien esitysten tulee olla valmiina 31.3.2010.

kriisilainsäädäntöön ja säätelyn uudistamistarpeisiin

joa koroteta, Kiviniemi sanoo.

– Ratkaisun pitää olla samanaikaisesti työeläkelaitosten riskinottokyvyn ja sijoitustuotot turvaava.

– Riskinottokykyä lähdettiin 90-luvulla tietoisesti kasvattamaan, ja pitkän aikaa päästiin hyviin sijoitustuottoihin. Toisaalta on kuitenkin syytä muistaa, että Suomi on itse päättänyt näistä säännöistä. Riittävästi ei tiedostettu kriisin mahdollisuutta. Jos olisi tiedostettu, olisivat arvonalennukset todennäköisesti olleet pienempiä. Riskeistä ja sijoituksista on todellakin päätetty itse. Matematiikka kun ei pysty ratkaisemaan ja varmuudella ennakoimaan sitä, mitä sijoitusmarkkinoilla todella tapahtuu. Kun poikkeuslakia tarvitaan, ovat etukäteisarviot menneet pahasti pieleen, poikkeuslaki oli siis välttämätön, Antero Kiviniemi muistelee viime vuoden tapahtumia.

Kilpailusta muodostunut taikasana

Mitä kuuluu sitten eläkevakuuttajien ikuiselle kiistakysymykselle: avoimelle kilpailulle?

– Kilpailusta on muodostunut vuosien saatossa jo lähes mantra, Kiviniemi toteaa. – Nykyisen hallituksen ohjelman mukaan kilpailua edistetään tällä hallituskaudella. Tehdyn selvityksen pohjalta asia on ollut virkamiesten esivalmistelussa. Virkamiehet ovat arvioineet, miltä osin lainsäädäntöä on kehitettävä, jotta kilpailua voitaisiin edistää kaikkien osapuolten kannalta tasapuolisesti.

Työeläkelaitosten ja työmarkkinajärjestöjen kanssa on aloitettu syksyllä keskustelut aiheesta. Keskusteluja käydään joka viikko kahden kuukauden ajan, minkä jälkeen valmistelu virallistetaan. Lakimuutoksia on odotettu pitkään ja vihdoin valmisteluissa edettäneen konkreettisesti lainsäädäntömuutoksiin.

Kysymyksenä on, miten itse asiassa kilpaillaan. Normaalisti kilpaillaan tuotteen laadulla ja hinnalla. Työeläkejärjestelmässä kilpailu voi olla keino kustannustehokkuuden lisäämiseen ja sitä kautta järjestelmän rahoituskestävyyden parantamiseen. Tehokkuutta voidaan saada hallintokustannuksia alentamalla.

– Toivottavasti kykenemme saavuttamaan perusasioista yhteisymmärryksen ja saamme virallisen ehdotuksen valmiiksi tämän vuoden puolella. Tällöin ehdotus voisi olla lausunnoilla ensi vuoden alussa, minkä jälkeen eduskunnalle voitaisiin tehdä ehdotus vielä ensi vuoden aikana, Antero Kiviniemi summaa.

Nyt olemme samalla viivalla

Vakavaraisuustyöryhmän taustaryhmän puheenjohtaja, Apteekkien Eläkekassan toimitusjohtaja Kari Joutsa uskoo työryhmällä olevan nyt hyvät mahdollisuudet onnistua annetussa tehtävässään. – Olemme nyt samalla viivalla ja etumme ovat yhtenevät, Kari Joutsa kiittää.

TELA asetti vakavaraisuustyöryhmälle taustaryhmän, joka koostuu eläkevakuuttajien edustajista.

– Olemme tavallaan työrukkanen muille työryhmille, koska meillä on paras asiantuntemus ja edustamme kenttää, jossa asioita hoidetaan. Muut työryhmät arvioivat sitten ehdotuksemme, sanoo Kari Joutsa.

Taustaryhmä on keskittynyt muiden työryhmien tavoin nyt väliaikaisen lain kohtalon selvittämiseen.

– Uskon, että sitä jatketaan. Se on varmasti tässä tilanteessa paras ratkaisu, Joutsa sanoo.

Ryhmä on asettanut kahdeksan erillistä työryhmää pohtimaan eri tehtäviä. Työryhmät kertoivat esityksensä taustaryhmälle syyskuun lopussa ja niiden pohjalta työtä jatketaan.

Kari Joutsa

Keskeisinä kysymyksinä Joutsan vetämällä ryhmällä on löytää keinoja, joilla nykyisillä toimintapääomilla saadaan mahdollisimman suuria tuottoja. – Kovin suuria riskejä ei kuitenkaan voida nyt ottaa, Joutsa toteaa. Keinoja on hänen mukaansa paljonkin, mutta vielä ei tiedetä tai voida tuoda julki, mikä niistä on paras.

Nyt haetaan joka tapauksessa kaikille sopivaa, yhteistä ratkaisua. Taustatyöryhmässä on mukana myös kolme asiantuntijatyöryhmän jäsentä, joten jo päällekkäisedustuksenkin takia tiedonkulku eri ryhmien välillä on joustavaa.

– Etenemme nyt hyvässä hengessä ja edelliseen työryhmään verrattuna meillä on nyt kaikilla samat tavoitteet. Uskon, että meillä on myös huomattavasti paremmat mahdollisuudet onnistua tämän ryhmän työskentelyssä ja tuloksissa kuin edellisessä ryhmässä, jossa kassoilla ja säätiöillä oli muista eläkevakuuttajista poikkeavia etuja ajettavina, Kari Joutsa sanoo.

TELAn toimitusjohtaja Esa Swanljung:

Väliaikaista poikkeuslakia jatkettava

Työeläkevakuuttajien toimitusjohtaja Esa Swanljung istuu jäsenenä sekä laaja-alaisessa työryhmässä että TELAn asettamassa vakavaraisuustyöryhmän taustaryhmässä, jotka pohtivat sijoitus- ja vakavaraisuussäätelyn uudistuksia ja kriisilainsäädännön kohtaloa. Swanljung näkee luontevana väliaikaisen poikkeuslain jatkamisen ja uskoo työryhmien olevan sen takana yksimielisesti.

Sosiaali- ja terveysministeriö on asettanut kaksi työryhmää; laaja-alaisen työryhmän, joka koostuu eri alojen asiantuntijoista ja arvioi globaalisti sijoitusmarkkinoilla tapahtuvia muutoksia ja niiden vaikutuksia sijoitustoiminnan säätelyyn. Lisäksi se arvioi eläkevakuuttamisen asiantuntijoista koostuvan työryhmän valmistelemia ehdotuksia. Lisäksi TELA on asettanut taustaryhmän vakavaraisuustyöryhmälle. Työryhmän tarkoituksena on taustoittaa ja selvittää vakavaraisuussääntelyn uudistamistarpeita eläkesäätiöiden ja –kassojen sekä –yhtiöiden näkökulmasta.

Kaikkien työryhmien työskentely on jo alkanut ja niiden työn tulee olla valmis ensi maaliskuun loppuun mennessä. Päätösten tulee olla myös vuoden vaihteessa linjattu. Muuten vakuuttajat joutuvat tekemään sijoitussuunnitelmansa tammikuussa sokkona, ilman tiedossa olevia sääntöjä.

Aikataulullisesti Swanljung uskoo esityksen valmistuvan eduskunnan käsittelyyn tämän syksyn aikana. – Yksinkertaisinta on vain muuttaa poikkeuslain voimassaoloaikaa, vaikka se ei kaikilta osin ole enää ajankohtainen. Jotkut pykälät on jo aika hoitanut itsestään, Swanljung muistuttaa.

– Jos lakiin tehdään nyt täsmennyksiä, käsittely mutkistuu. Jatkoajaksi Esa Swanljung kaavailee kahta vuotta. Mikäli pysyvä laki saadaan ajoissa, ei siirtymäkautta tarvita.

Esa Swanljung varoittaa irtisanomisten hoidosta eläkejärjestelyin. – Se on pitkän päälle todella kallis ratkaisu, hän muistuttaa.

Pohjakosketus saavutettu

Tasan vuosi sitten Esa Swanljung oli varovaisen optimistinen ja piti eläkevakuuttajien tilannetta kohtuullisen hyvänä. Eläkevakuuttajilla ei hänen mukaansa ollut mitään hätää ja USA:n uutiset tuntuivat silloin positiivisilta. Kuinka on nyt?

– Laman pohja on jo varmaankin saavutettu, mutta meillä on edessä pitkä tie tappioiden korjaamisessa. Osakesijoittajien kohdalla tilanne on jo selvästi parempi. Mutta työttömyyden kasvu jatkuu. Sen pohja ei vielä ole näkyvissä. Myös reaalitalouden kasvu vahvasti investointituotteisiin pohjaavassa teollisuudessamme antaa odottaa. Ostovoima heikentyy entisestään ja kulutus ei kasva, maalailee Swanljung.

Eniten häntä kuitenkin huolestuttaa työikäisten siirto eläkkeelle vastoin omaa tahtoaan. – Voin sanoa

karrikoidusti, että olen aina "iloinen", jos lomautetaan irtisanomisten sijasta. Lama on johtanut siihen, että paljon ihmisiä siirtyy eläkkeelle vastoin omaa tahtoaan. Eivätkä he enää palaa takaisin työmarkkinoille. Ja kohta meillä on taas työvoimapula. Uutiset, joissa kerrotaan, että irtisanomiset hoidetaan eläkejärjestelyin saavat Swanljungin karvat nousemaan pystyyn.

– Se on sillä hetkellä ehkä työntekijälle turvaverkko, mutta pidemmän päälle yritykselle ja yhteiskunnalle erittäin kallis ratkaisu!

- Nyt pitäisi muistaa, että edessä on kuitenkin työvoimapula ja työntekijöistä pitäisi pitää kiinni, Esa Swanljung muistuttaa.

Lauri Koivusalo:

Työryhmät pelaavat hyvin yhteen

Varatuomari Lauri Koivusalo on tehnyt näyttävän uran eläkevakuutuksen saralla. Ennen eläkkeelle jäämistään hän toimi Eteran toimitusjohtajana. Kesäkuun alussa Koivusalo sai haastavan tehtävän. Hänet kutsuttiin vetämään sosiaali- ja terveysministeriön asettamaa asiantuntijatyöryhmää, joka osaltaan selvittelee yksityisten alojen työeläkejärjestelmien vakavaraisuussääntelyn uudistuksia.

Lauri Koivusalo

Asiantuntijatyöryhmä on toistaiseksi keskittynyt taustojen pohdintaan ja tarvittavien faktojen keräilyyn eri asiantuntijoilta. Syksyn ja talven mittaan osioista aletaan rakentamaan kokonaisuuksia. - Työ vaatii huolellista pohdintaa. Valmisteluja tehdään eri tahoilla. Olemme kuunnelleet tarkoin eri näkökantoja. Sekä viranomaiset että eläkelaitokset ovat luonnollisesti erittäin kiinnostuneet työstämme, Koivusalo kertoo.

Hän kiittelee yhteistyön sujumista: – Asioita on voitu viedä eteenpäin eikä pysähdyksiä ole tullut. Toivon, että saamme esityksen valmiiksi annetussa aikataulussa. Tarvittaessa pidämme kokouksia jopa kaksi kertaa viikossa.

Laaja-alaisessa ja asiantuntijatyöryhmissä on osin samoja henkilöitä. – Siitä on etua molemmille, näin tieto kulkee nopeasti ryhmien välillä.

Koivusalo muistuttaa, että työryhmillä on selkeästi eri tehtävät. Ministeriö pitää yhtä lailla tiiviisti yhteyttä kumpaankin ryhmään. – Laaja-alainen ryhmä pohtii asioita lähinnä kansantalouden näkökulmasta. Me keskitymme eläkepuoleen ja arvioimme eläkejärjestelmien tilaa laajalle ryhmälle. Tehtävämme on luoda sellainen järjestelmä joka sopii kaikille: niin eläkevakuutusyhtiöille, -kassoille kuin -säätiöillekin.

Määräaikaislaista hyviä kokemuksia

Lauri Koivusalon mielestä viime vuoden lopulla voimaan astunut eläkelaitosten sijoitustoiminta- ja vakavaraisuussäännöksiä tarkentanut laki on toiminut poikkeuksellisessa tilanteessa hyvin. Laki on voimassa vuoden 2010 loppuun saakka. – Se ei ole ollut minkään eläkelaitoksen kannalta kohtuuton. Haasteellista on, että lain mukaan täytyy välttää riskinottoa samalla, kun haetaan mahdollisimman hyvää tuottoa.

Tarpeelliseksi osoittautunutta lakia pitäisi Koivusalon mielestä tarkentaa jatkossa, mikäli tilanne niin vaatii.

Mutta mistä saada riittävästi kirstuihin varoja eläkkeiden maksuun, kun eläkkeensaajien joukko kasvaa samalla kun työtätekevien osuus laman puristuksessa edelleen supistuu? – Työeläkelakiin kirjatun periaatteen mukaan noin 25 prosenttia maksettavista eläkkeistä kootaan eläkerahastoista, loppu katetaan sisään tulevilla eläkevakuutusmaksuilla. Missään ei varmaankaan hurrata, jos työeläkemaksuja joudutaan korottamaan. Tarvitaan siis tuottoja ja vakavaraisuuden varmistamista, Koivusalo päättelee.

Yhdysvalloista alkanut talouden syöksykierre oli kaikille suuri yllätys, Koivusalokin toteaa. – Kukaan ei osannut ennustaa kriisin nopeutta ja syvyyttä. Pitkäjänteisesti toimivat eläkelaitokset eivät voi millään varautua tällaisiin äkillisiin kuoppiin.

Hänen mielestään merkit taantuman ja laman selättämisestä ovat vielä lieviä. – Tosin pörssikurssit ovat viime kuukausina kääntyneet reippaaseen nousuun. Yleensä kylläkin väitetään, että pörssistä näkee puoli vuotta etukäteen, mihin suuntaan talous alkaa kehittyä.

Käänteen pysyvyyttä on vaikea arvioida, uusi notkahduskin on vielä mahdollinen, Lauri Koivusalo pohtii. - Varovaisuus on paikallaan, kun kyseessä on näinkin laaja ilmiö. Elpyminen voi viedä parikin vuotta, varsinkin meillä Suomessa, jossa olemme kovin riippuvaisia viennistä.

Teksti ja kuva: Hilkka Heikinheimo

Valvonnassa vauhtiin nyt uudet tuulet

Finanssivalvonnan organisaatio ja nimitykset saatiin valmiiksi jo ennen juhannusta. Varsinaisesti uudistuneen valvonnan rattaat on saatu pyörimään elokuun alusta. Nyt on aika antaa uusien tuulien puhaltaa ja uudistaa myös toimintatapoja. Eläkevakuutuspuolella entiset yhteyshenkilöt ja toimintatavat säilyvät lähes ennallaan.

Leena Kallasvuo ja Seppo Juutilainen painottavat valvonnassa valvottavien merkityksellisyyttä ja tärkeyttä – valvomme kaikkia tasapuolisesti.

Instituutiovalvonnan osastopäällikkönä aloitti kesäkuussa RATA:n vakavaraisuusvalvontaosaston toimistopäällikkö ***Leena Kallasvuo***. Hänen alaisuudessaan on neljä toimistoa, joissa jokaisessa työskentelee noin kymmenen henkilöä. Vakuutussektorista vastaa VVV:stä säätiöille ja kassoille tuttu ***Seppo Juutilainen***. Muut toimistot ovat ryhmittymät, rahoitussektori ja vakavaraisuuslaskenta.

– Sekä RATA:n että VVV:n koko henkilökunta sai hakea kolmea paikkaa ja noin 30 prosenttia meistä vaihtoi tehtävää, Kallasvuo kertoo. Se oli iso harjoitus ja tuloksena suurin osa sai jonkun hakemistaan viroista. Nyt kesälomien jälkeen edessä oli vielä muutto. Instituutio- ja riskienvalvonta sijoittuivat vanhan RATA:n tiloihin Snellmanninkadulle ja markkina- sekä menettelytapavalvonta Mikonkadulle entisiin VVV:n tiloihin.

– Nyt on tärkeää oppia toimimaan tiiminä ja yhdessä. Meillä on nyt edessä tutustuminen uudistuneeseen toimintaan ja toisiimme. Valvonta on tietenkin juossut rinnalla koko ajan, muistuttaa Kallasvuo.

Syksyn aikana on hiottava uudet toimintamallit ja opittava tekemään asioita yhdessä ja uudella tavalla. – Meillä on nyt paljon erilaisia toimijoita ja valvomme kaikkia tasapuolisesti. Mukaan on tullut myös suuri joukko uusia valvottavia. Painotamme tietenkin valvonnassa valvottavien merkityksellisyyttä ja tärkeyttä. Emme halua hyväksyä vanhoja ratalaisia tai vvv-laisia toimintamalleja vaan tukeudumme uusiin kehityshankkeisiin. Prosesseissa painotamme tehokkuutta ja toiminnallisuutta, Kallasvuo summaa.

Henkilömuutoksia on paljon ja vastuuvalvojat ovat osin uusia. Siirrot ovat parhaillaan tapahtumassa ja työssä on uuden opettelua.

Eläkekassojen ja –säätiöiden käytäntö vahvistuu

Eläkekassojen ja –säätiöiden kohdalla uudistuneessa valvonnassa ei ole tiedossa suuria muutoksia. –Pyrimme yhden luukun periaatteelle. Vanhat käytännöt säilyvät ja vahvistuvat, kertoo Seppo Juutilainen. Pääsääntöisesti myös vanhat vastuuhenkilöt jatkavat. Uudessa mallissa korostuu vastuuhenkilön rooli. Vastuuhenkilön tehtävänä on opastaa ja neuvoa. Finanssivalvonnan sisällä on nyt erinomaiset valmiudet monipuoliseen ja laaja-alaiseen lisäpalveluun.

– Valvottavien tilannetta seurataan nyt talouskriisin aikana entistä tarkemmin. Se tarkoittaa myös tihennettyä raportointia ja valvontaa, sanoo Leena Kallasvuo. Stressitestausta tehdään Euroopan tasolla ja kansainvälisyys korostuu. Mietimme, missä valvonta on pettänyt ja pyrimme parantamaan valmiuksiamme ennakoida tilanteita. Parhaillaan on paljon sääntelyhankkeita meneillään.

Teksti ja kuvat: Kirsti Tonttila

Finanssivalvonnan organisaatio

kesäkuu 2009

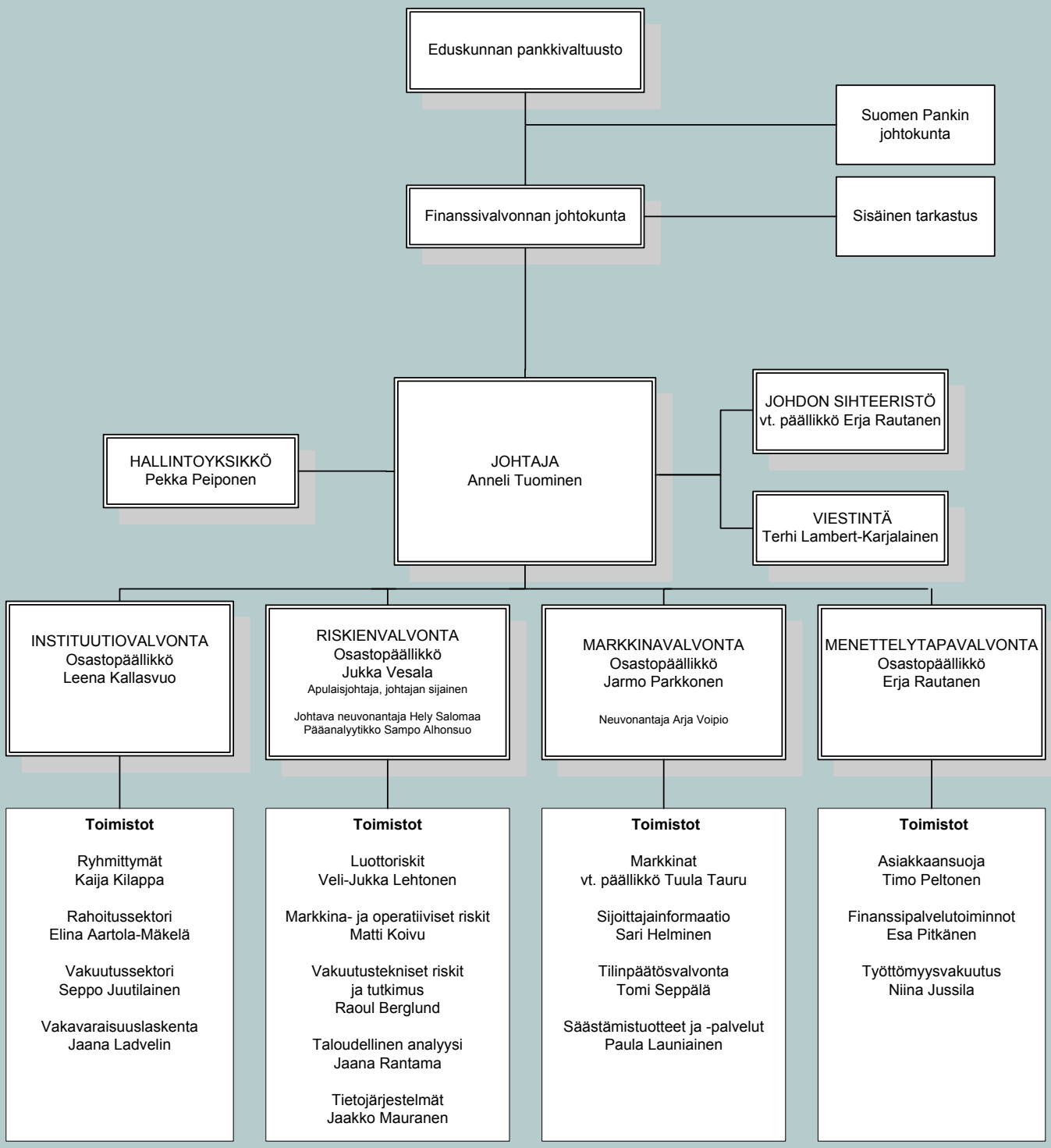

Maksuperusteisesta lisäeläketurvasta joustavuutta eläkeikään ja täydennystä eläkeajan tuloihin

Maksuperusteinen lisäeläketurva on herättänyt kiinnostusta ja eri puolilla on tehty selvityksiä oman maksuperusteisen lisäeläkesäätiön perustamisesta. Lain voimaantulosta on ehtinyt kulua vasta vähän aikaa ja suhdannenäkymien kääntyminen parempaan on tuonut lisäeläkejärjestelyiden tarpeetkin voimakkaammin esille. Lisämielenkiintoa herättää vertailu vakuutusyhtiöiden tarjoamiin tuotteisiin, joissa monikerrokselliset kulut vievät ison osan vakuutussäästöistä.

Ennen lainmuutosta maksuperusteiset lisäeläkejärjestelyt olivat mahdollisia vain vakuutusyhtiöissä. Nyt työnantajalla on mahdollisuus järjestää johdon ja henkilöstön lisäeläkevakuuttaminen kustannustehokkaasti eläkesäätiössä omien tarpeiden mukaisena.

Työstä karttuu eläkettä - riittääkö se eläkeajan elintasoon?

Suomalaisten lakisääteinen eläkevakuutusturva on lähtökohdiltaan hyvä. Lakisääteisessä työeläkejärjestelmässä on kuitenkin viime vuosina toteutettu uudistuksia, jotka hillitsevät lakisääteisten työeläkemaksujen nousupainetta, mutta samalla heikentävät eläketurvan tasoa.

Eläkkeen tavoitetasona pidetään yleensä 60 prosenttia eläkkeelle siirtymistä edeltävästä loppupalkasta. Eläketurvakeskuksen selvityksen mukaan vanhuuseläke jää nykyisin kuitenkin noin 40 - 50 prosenttiin eläkettä edeltävistä ansioista.

Eläkeuudistuksen johdosta siirryttiin vuosiansioiden perusteella määräytyvään eläketurvaan. Jos palkkakehitys on nouseva, eläketaso jää loppupalkkaan suhteutettuna keskimääräistä heikommaksi. Elinajanodotusten pidentyminen otetaan huomioon elinaikakertoimessa. Esimerkiksi vuonna 1977 syntyneillä ns. elinaikakerroin pienentää kuukausieläkettä arvioiden mukaan noin viisitoista prosenttia.

Maksuperusteinen lisäeläke: tehokasta, läpinäkyvää ja joustavaa

Maksuperusteisissa lisäeläkejärjestelyissä eläketurvan tasoa ei ole etukäteen määrätty vaan lisäeläke karttuu vakuutusmaksuista ja niille saaduista sijoitustuotoista. Järjestelmä on helppohoitoinen ja läpinäkyvä verrattuna lisäeläketurvaan, jossa eläketaso on sovittu ennalta. Työnantajalle ei aiheudu kustannuksia työntekijän jäädessä eläkkeelle tai tämän eläkkeellä ollessa. Työntekijä puolestaan voi seurata eläketurvansa karttumista ja vaikuttaa säästöjensä kertymiseen työhistoriansa aikana. Maksuperusteisten lisäeläkejärjestelyiden vakuutettavat henkilöstöryhmät, etuudet, maksutasot sekä eläkkeelle jäämisiät ovat sovittavissa.

Miten vakuutussäästö muodostuu?

Vakuutusmaksut

Eläkesäätiön säännöt mahdollistavat vakuutusmaksuista sopimisen. Vakuutusmaksun suuruus voidaan sitoa esimerkiksi työnantajan vuosittaiseen tulokseen; myös työntekijöillä on joustava maksuosuus. Työntekijän vuosittainen maksuosuus ei saa ylittää työnantajan maksua. Vakuutusmaksut ovat työnantajalle ja työntekijälle verotuksessa vähennyskelpoisia eikä niihin liity muita palkan sivukuluja.

Sijoitustuotot

Vakuutussäästöille saatava tuotto perustuu valitun sijoitussalkun tai yksittäisten rahastojen kulloiseenkin tuottoon. Sijoituksia voi muuttaa vähäriskisemmäksi pääoman turvaamiseksi, esimerkiksi eläkeikää lähestyttäessä. Saadut sijoitustuotot kasvattavat täysimääräisesti eläkkeitä.

Liikekulut

Kun työnantaja järjestää lisäeläketurvan omassa eläkesäätiössä, ovat hoitokustannukset kevyen organisaation vuoksi murto-osa vakuutusyhtiöiden perimiin kuluihin

verrattuna. Henkivakuutusyhtiöt toimivat liikeperiaatteella, mutta eläkesäätiössä hoitokulut määräytyvät tosiasiallisten kulujen perusteella. Pitkässä juoksussa tällä on merkittävä vaikutus eläkevakuutussäästöjen kertymiseen.

Joustavuutta eläkeikään ja täydennystä eläkeajan tuloihin

Etuudet

Vakuutettavat etuudet ovat esimerkiksi määräaikainen vanhuuseläke, työkyvyttömyyseläke kertakorvauksena ja kuolemantapauskorvaus edunsaajille. Eläkesäätiössä voi olla erilaisia henkilöstöryhmiä ja erilaisia etuuksia. Etuuksien on kuitenkin oltava yhdenmukaiset kunkin ryhmän sisällä. Ryhmää perustettaessa siihen on kuuluttava vähintään kaksi henkilöä.

Eläkeikä ja eläkeaika

Vanhuuseläkkeen alkamisiäksi voidaan sopia esimerkiksi 60–68 vuotta ja eläke päättyväksi vaikkapa 70–85 vuoden iässä. Vanhuuseläkkeen määräajan täytyy olla vähintään kaksi vuotta.

Vapaakirjaoikeus

Vapaakirjaoikeutta voidaan rajoittaa vain työnantajan maksamiin vakuutusmaksuihin. Vakuutetulla on oikeus aina vähintään omia maksuosuuksia vastaaviin vakuutussäästöihin. Sen sijaan työnantajan maksamiin vakuutusmaksuihin voidaan vapaakirjaoikeutta rajoittaa.

Työnantajat ja työntekijät hyötyvät oman eläkesäätiön lisäeläkejärjestelyistä

Maksuperusteisessa lisäeläketurvassa säästöt tulevat aina vakuutetun tai hänen edunsaajiensa hyväksi toisin kuin henkivakuutusyhtiöissä, joissa henkivakuutusturvasta maksetaan yleensä erikseen. Vastaavasti, jos henkilö saa täyden työeläkelakien mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen, niin kertynyt eläkesäästö palautetaan. Vakuutusyhtiöissä hoitokustannukset ovat moninkertaisia verrattuna eläkesäätiön tarjoamaan lisäeläketurvaan. Eläkesäätiön sijoitustuotot ja pienet hoitokustannukset nostavat vakuutetulle tulevan lisäeläkkeen määrää. Eläkesäätiön säännöissä voidaan mahdollistaa myös henkilöstön oma osallistuminen vakuutussäästöjen kerryttämiseen.

Työntekijän tai muun henkilön liittäminen vakuutettujen henkilöpiiriin

Eläkesäätiössä voidaan vakuuttaa kaikki työnantajaan työ- tai muussa palvelussuhteessa olevat henkilöt tai tietty objektiivisesti määritelty henkilöpiiri. Henkilöpiirin perusteena on esimerkiksi asema, tehtävänimike yrityksessä tai palvelusvuosien määrä. Eläkesäätiön perustamisvaiheessa järjestelyyn kuuluvat kaikki ne henkilöt, jotka eivät erikseen ilmoita jäävänsä sen ulkopuolelle.

Verotus työsuhteen aikana ja eläkkeellä

Työnantajan maksamat vakuutusmaksut ovat verotuksessa vähennyskelpoisia eikä maksuja lueta työntekijän veronalaisiin tuloihin.

Työntekijän maksamat vakuutusmaksut vähennetään valtion- ja kunnallisverotuksessa verovelvollisen ansiotuloista jos vakuutusmaksut ovat enintään 5 % työnantajan maksaman palkan määrästä ja kuitenkin enintään 5.000 euroa vuodessa. Edellytyksenä on, että työntekijän maksuosuudet eivät ylitä työnantajan maksuosuuksia. Kun työntekijät itse maksavat vakuutusmaksuja, eläkeiän on myös oltava vähintään 60 vuotta.

Kun työntekijä jää eläkkeelle, maksuperusteista lisäeläkettä verotetaan ansiotulojen verokannan mukaan.

Maksuperusteisen lisäeläkesäätiön perustaminen

Maksuperusteista lisäeläketurvaa hoitavan eläkesäätiön voi perustaa suomalainen työnantaja yhtiömuodosta ja toimialasta riippumatta. Perustamistoimissa ja sääntöjen laatimisessa asiantuntija-apua saa eläkesäätiöiden ja eläkekassojen palveluyhtiöiltä, Porasto Oy:ltä ja Silta Oy:ltä, sekä Eläkesäätiöyhdistyksestä. Eläkesäätiöyhdistys on laatinut mallisäännöt maksuperusteiselle lisäeläkesäätiölle.

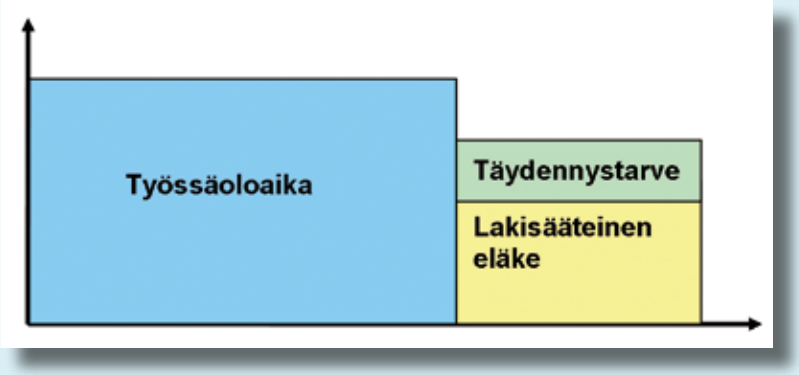

Teksti: Ismo Heinström

Heikki Halkilahti ESY:n kevätseminaarissa:

Eläkesäätiöillä ja –kassoilla merkittävää edistystä

Vuoden sisällä eläkesäätiö- ja eläkekassasektorilla on tapahtunut kahdessa asiassa merkittävää edistystä. Vakuutus- ja rahoitusvalvonta on yhdistetty Finanssivalvonnaksi. Uskon, että yhdistämisellä pystytään parantamaan sekä vakuutus- että pankkialan toimijoiden taseisiin liittyvien riskien hallintaa. Samassa yhteydessä kaikkien vakuutusalan toimijoiden valvontamaksujen perusteet yhdenmukaistettiin. Uudistus kohtuullisti ensisijassa eläkesäätiöiden ja -kassojen maksuja. Alennus viime vuoden perusteiden mukaiseen maksutasoon on noin 40 prosenttia.

Toinen merkittävä uudistus oli tämän vuoden huhtikuun alussa toteutunut mahdollisuus järjestää maksuperusteinen lisäeläkejärjestely eläkesäätiössä ja -kassassa. Kiinnostusta asiaan on selvästi olemassa. Siitä on seurannut myös se, että jotkut henkivakuutusyhtiöt ovat jo rientäneet alentamaan merkittävästi hoitokustannusosia, jotka liittyvät maksuperusteisiin järjestelyihin. Kilpailu tuo tässäkin asiassa lisää tehokkuutta.

Viime kevään seminaarin avauksessa pyrin ennakoimaan tulevaa tilannetta ja totesin silloin mm. seuraavaa:

"Vuoden 2007 alusta tulivat voimaan uudet vakavaraisuuspelisäännöt, joista nyt on siis olemassa runsaan vuoden kokemukset. Viime vuoden syksyllä alkanut talouden alamäki on jatkunut tänä keväänä. Sen seurauksena työeläkejärjestelmän vakavaraisuus on laskenut viime kesän 33,8 prosentista tämän kevään maaliskuun lopun 24 prosenttiin. Eli melkoista alamäkeä.

Tuntuisi perin luonnolliselta, että sijoitustoiminnan ykköskysymykseksi nousee sijoitustoiminnan allokointi ja sen hallinnointi. Nämä asiat ovat varmaan keskeisessä asemassa ensi vuoden sijoitussuunnitelmia laadittaessa. Säätiöiden ja kassojen hallitukset ja sijoitustoiminnasta vastaavat kuin myös salkunhoitajat ovat nyt paljon vartijoina. Keskustelua kokemuksista ja pelisääntöjen toimivuudesta on syytä käydä myös mm. viranomais- ja edunvalvojatahoilla."

Näin siis vuoden 2008 keväällä.

Vuoden 2008 aikana eläkelaitosten vakavaraisuudet laskivat dramaattisesti. Sen seurauksena valmisteltiin ihailtavalla ripeydellä esitys lakisääteistä eläkevakuutustoimintaa harjoittavien eläkelaitosten sijoitustoimintaa ja vakavaraisuutta koskevien säännösten muuttamisesta. Laki muuttaa tilapäisesti ao. säännöksiä vuoden 2010 loppuun saakka. Näin aiemmat säännökset osoittivat toimimattomuutensa kahdessa vuodessa. Ilman poikkeuslakia eläkelaitosten valvontarajat olisivat tulleet monen kohdalla vastaan viimeistään alkuvuonna 2009.

Työeläkelaitosten vakavaraisuudet

Uudistuksen jälkeen eläkeyhtiöiden vakavaraisuudet olivat viime vuoden lopussa 15,4 % ja eläkesäätiöiden ja -kassojen 25,5 % eli eroa on kymmenen prosenttiyksikköä.

Heikki Halkilahti

Ilman poikkeuslainsäädäntöä eläkeyhtiöiden toimintapääoma olisi pudonnut vuodessa runsaasta 17 miljardista vajaaseen neljään miljardiin. Poikkeuslaki nosti sitä reilulla viidellä miljardilla vajaaseen yhdeksään eli samalle tasolle kuin syys-

Eläkesäätiöyhdistyksen 35. kevätseminaari toukokuussa keräsi jälleen yli 200 osallistujaa eläkesäätiöistä ja -kassoista sekä näiden yhteistyökumppaneista. Seminaarialustukset käsittelivät työeläkejärjestelmän kehitystä ja meneillään olevia hankkeita sekä näiden vaikutusta Suomen kansantalouteen. Alustukset kuultiin mm. työmarkkinajärjestöjen, sosiaali- ja terveysministeriön, Eläketurvakeskuksen ja Finanssivalvonnan näkökulmista.

PTT:n toimitusjohtaja Pasi Holm käsitteli kansantalouden ja työeläkejärjestelmän vuorovaikutusta.

Voittajien on helppo hymyillä: Pekka Huovila Viabekista, Petra Kostamoinen Keskon Eläkekassasta sekä Mika Kivinen Viabekista palkittiin illan tietokilpailussa.

Vapaa-ajalla tutustuttiin Hagaparkeniin, Waldemarsuddeen sekä Moderna Museetiin. Samalla oli hyvä mahdollisuus tavata ja vaihtaa ajatuksia kollegoiden kanssa.

kuun lopussa.

Poikkeuslainsäädäntö ei koskenut lisäeläkesäätiöitä ja –kassoja, vaikka ongelmat olivat samanlaiset. Jottei lakisääteistä eläkevakuutustoimintaa koskevan lainsäädännön valmistelua ja käsittelyä olisi vaarannettu,

pidättäydyimme vastaavien säännösten esittämisestä A-puolelle. Lähdimme siitä, että voimme selvittää asian viranomaisten kesken. Näin kai kohtuudella kävikin. Tärkeää on, että jos edelleen suunnitellaan uusia muutoksia määräyksiin, että ne koskevat yhtälailla myös lisäeläkekassoja ja –säätiöitä.

Eläkesäätiöt ja –kassat tehokkaita

Viime vuoden sijoitustuottojen tulokset olivat kaikilla kovasti miinuksella: yhtiöillä 15,2 %, eläkesäätiöillä ja -kassoilla 13,2 % ja julkisella sektorilla 19,4 %. Tärkeämpää tässäkin on seurata pitkän ajan kehitystä vuosilta 1998 – 2008. Eläkelaitosten tuotot olivat plussalla: eläkeyhtiöiden 4,1 %, säätiöiden ja kassojen 5,4 % ja julkisen sektorin 2,8 %. Säätiöiden ja kassojen tuotot ovat siis pitkässä juoksussa 1,3 prosenttiyksikköä yhtiöitä ja 2,6 prosenttiyksikköä julkista sektoria paremmat.

Kaikki keskeiset mittarit – vakavaraisuusaste, sijoitustoiminnan tuotot, kokonaishoitokulut ja TyEL-vakuutusmaksu – osoittavat, miten tehokkaasti eläkesäätiöt ja –kassat toimivat.

Kuitenkin, ymmärtääkseni lähestulkoon kaikki säätiöt ja kassat pidättäytyivät asiakashyvityksen maksamisesta noudattaen näin viranomaisten perin ymmärrettävää toivomusta. Näin toimivat myös ne, joiden vakavaraisuus olisi maksamisen mahdollistanut.

Koska kilpailua edistetään?

Matti Vanhasen toinen hallitus on ollut vallassa kaksi vuotta. Hallitusohjelmassa todettiin mm. että "edistetään kilpailua työeläkealalla työeläkejärjestelmän kilpailuolosuhteista tehdyn selvityksen pohjalta. Selvitetään mahdollisuudet kaikkien työeläkelaitosten välisiin kannan siirtoihin ja niihin liittyviin toimintapääomien siirtoihin."

Tätä asiaa on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriön epävirallisessa työryhmässä, jossa on edustus Finanssivalvonnasta, Kilpailuvirastosta ja valtiovarainministeriöstä.

Siirtyvän toimintapääoman säännöstö odottaa edelleen kehittämistä

Eläkeyhtiöiden keskimääräinen toimintapääoma oli viime vuoden lopulla 11 % ja siirtyvä toimintapääoma 24 % eli ero on 13 %.

Jos työnantaja olisi purkanut viime vuoden lopulla vakavaraisuudeltaan keskimääräisen säätiön, olisi vakavaraisuutta pitänyt siirtää 24 prosenttiyksikköä eli 13 prosenttiyksikköä yli vastaanottavan yhtiön keskimääräisen vakavaraisuuden. Siirto siis tukisi eläkeyhtiön toimintaa. Vastaavasti työnantajan perustaessa säätiön, olisi sen pitänyt kasvattaa uuden säätiön vakavaraisuutta 24 prosenttiin eläkevastuusta eli täydentää puuttuva 13 prosenttiyksikköä. Esimerkit osoittavat, että ministeriössä valmisteltavana olevilla uudistuksilla on kiire.

Eläkesäätiöyhdistys on esittänyt, että siirtyvä toimintapääoma tulisi määrätä jaettavien vakuutuskantojen mukaisessa suhteessa. Kilpailuvirasto ja valtiovarainministeriö ovat ymmärtääkseni olleet kanssamme samaa mieltä.

On tärkeää, että hallitusohjelman em. kohta toteutetaan viivyttelemättä. Alan tehokkuutta edistetään parhaiten huolehtimalla siitä, että kilpailun ehdot ovat tasapuoliset ja oikeudenmukaiset ja että alalle tulolle ei aseteta esteitä.

Viime vuosi on nostanut kevään aikana eläkeasiat ykköspuheenaiheeksi monessakin mielessä.

- STM perustaa työryhmän pohtimaan vakavaraisuutta.
- Eläkeikää ja sen nostamista varten on asetettu työryhmä. Selvityksen pitäisi olla valmis tämän vuoden lopussa.
- Eläkkeiden rahastoimisasteen putoaminen viime vuoden aikana 36 prosentista noin 28 prosenttiin 4 prosentin tuotto-odotuksella on herättänyt keskustelua mahdollisesta eläkekatosta.
- TELAn julkistaman tutkimuksen mukaan halukkuus jatkaa työelämässä yli 63-vuotiaana on nousussa, samanaikaisesti kuitenkin luottamus eläketurvan rahoituksen riittävyyteen on laskussa.

Eläkesäätiöyhdistyksen tavoitteena on eläkesäätiöiden ja -kassojen edunvalvonnassa saavuttaa tasapuolinen kilpailuasema sekä lakisääteisen että vapaaehtoisen lisäeläketurvan osalta. Tavoitteenamme on tilanne, jossa yritys voi aidosti valita ja vaihtaa eläkevakuuttamisen muotoa. Tässä tarkoituksessa pyrimme tänäkin vuonna vaikuttamaan toimintaympäristön keskeisiin päättäjä- ja vaikuttajatahoihin. Työ on paitsi pitkäjänteistä ja sitkeyttä vaativaa, mutta myös perin palkitsevaa, kun tulosta syntyy.

AJANKOHTAISTA

Työkyvyttömyyseläkettä, osa-aikaeläkettä, perhe-eläkettä ja vuorotteluvapaata koskevat muutokset (HE 68/2009) vahvistettu

Tasavallan presidentti vahvisti työkyvyttömyyseläkettä, osa-aikaeläkettä ja perhe-eläkettä koskevat muutokset, jotka perustuivat työmarkkinajärjestöjen 21.1.2009 tekemän esitykseen. Lainmuutokset tulevat voimaan 1.1.2010 alkaen.

Eläkesäätiöyhdistyksen mallisääntötyöryhmä valmistelee tulevien lainmuutosten johdosta muutoksia lisäeläketurvaa hoitavien eläkesäätiöiden ja eläkekassojen sääntöihin.

Työeläkejärjestelmän vakavaraisuussääntelyn uudistaminen

Yksityisten alojen työeläkejärjestelmän vakavaraisuussääntelyä selvitetään STM:n 20.5.2009 asettamissa työryhmissä, joiden toimikaudet päättyvät 1.3.2010. Lisäksi TELA on asettanut taustaryhmän vakavaraisuustyöryhmälle. TELAn vakavaraisuustyöryhmän puheenjohtajana toimii toimitusjohtaja ***Kari Joutsa*** Apteekkien Eläkekassasta. TELAn työryhmässä otetaan kantaa mm. poikkeuslain jatkamiseen ja osaketuottosidonnaisen lisävakuutusvastuun osan nostamiseen.

STM:n laaja-alaisen työryhmän tarkoituksena on arvioida sijoitusmarkkinoilla tapahtuneita muutoksia ja niiden vaikutuksia sijoitustoiminnan sääntelyyn sekä asiantuntijaryhmän valmistelemia ehdotuksia eläketurvan rahoituksen kestävyyden ja kansantaloudellisten vaikutusten näkökulmasta. Työryhmän puheenjohtajana toimii johtaja ***Antero Kiviniemi*** sosiaali- ja terveysministeriöstä.

STM:n asiantuntijatyöryhmän tehtävänä on selvittää vakavaraisuusmekanismin ja vastuuvelan kattamista koskevan sääntelyn muutostarpeet, arvioida poikkeuslainsäädännön voimassaoloajan päättymisen seurauksia ja tehdä tarvittavia muutosehdotuksia sekä selvittää työeläkelaitosten sijoittamisen valvontakäytäntöjen kehittämistarpeita. Työryhmän puheenjohtajana toimii varatuomari ***Lauri Koivusalo***.

Eläkesäätiöyhdistyksessä vakavaraisuussääntelyn uudistamistarpeita on valmisteltu sijoitusasiain toimikunnassa ja erillistyöryhmissä.

Valituksen siirtämiselle säädettyjen määräaikojen noudattaminen

Eduskunnan oikeusasiamies on edellyttänyt sosiaali- ja terveysministeriötä seuraamaan, että työeläkelaitokset ja muut sen hallinnonalalla toimivat laitokset noudattaisivat mainittua lainsäädäntöä määräaikoineen.

Eduskunnan oikeusasiamies on katsonut ratkaisussaan, että sosiaalivakuutuslainsäädännössä olevia valituksen siirtoa koskevia 30 päivän ja 60 päivän määräaikasäännöksiä on kaikissa tilanteissa noudatettava. Laissa säädetystä 30 päivän määräajasta voidaan poiketa vain lisäselvityksen vuoksi, mutta tällöinkin edellytetään sitä, että valitus olisi pyrittävä siirtämään muutoksenhakuelimelle pääsäännön mukaisessa 30 päivän ajassa. 60 päivän määräaika on ehdoton ja sitä on noudatettava siinäkin tapauksessa, että muutoksenhakija itse pyytää lisäselvityksen toimittamista varten asiansa käsittelyn lykkäämistä.

Tulkintaryhmässä otetun kannan mukaisesti jatkossa moite määräajan ylittämisestä kohdistetaan asianomaiseen eläkelaitokseen.

Ismo Heinström

Eläkesäätiöiden ja eläkekassojen

SYKSYN

koulutustilaisuudet

Ajankohtaisasioiden teemapäivä
30.9.2009, Tapahtumatalo Bank

Ajankohtaisasioiden teemapäivässä kuullaan viimeisimmät tiedot eläkesäätiöiden ja –kassojen ajankohtaisista asioista. Tilaisuus on suunnattu kaikille eläkesäätiö ja -kassasektorilla toimiville.

Sijoituspäivä
10.11.2009, Ravintola Savoy

Sijoitusseminaarin tavoitteena on luoda näkemys eläkesäätiöiden ja -kassojen sijoitusympäristöön sekä sijoitussuunnitelman päivittämiseen. Tilaisuus on suunnattu eläkesäätiöiden ja –kassojen sijoitustoiminnasta vastaaville ja sijoitustoiminnassa mukana oleville henkilöille.

Kirjanpito- ja tilinpäätöspäivä
25.11.2009, Tapahtumatalo Bank

Tilaisuudessa valmistaudutaan vuoden 2009 tilinpäätökseen käsittelemällä tilinpäätökseen liittyviä kysymyksiä ja muutoksia eläkesäätiöiden ja -kassojen näkökulmasta. Lisäksi seminaaripäivässä tehdään katsaus meneillään oleviin ajankohtaisiin eläkesäätiö- ja eläkekassa-asioihin.

Hallitusten jäsenten koulutuspäivä
2.12.2009, Ravintola Savoy

Eläkesäätiöiden ja -kassojen hallitusten jäsenille suunnatun seminaaripäivän tavoitteena on syventää eläkesäätiöiden ja -kassojen hoitamisessa ja hallinnossa tarvittavia perustietoja. Samalla koulutus tarjoaa ajantasaista eläke- ja sijoitustietoa kaikille eläkesäätiö- ja eläkekassatoiminnan parissa työskenteleville.

Lämpimästi tervetuloa koulutustilaisuuksiin!

Eläkesäätiöyhdistys - ESY ry
Kalevankatu 13, 3. kerros
00100 Helsinki
www.elakesaatioyhdistys.fi